

(כל הכיכרות שמורות)

העם

פרצוף של - - -

האם (מסתכלת בתצלום בעתון): קסטנר זה - הסתכל בו ו אפשר לראות את הרע חרות על פניו! הלא יש לו פרצוף של - - -

הבן (משטע את דבריה בחוצפה האופיינית לצברים): אמא! הרי זו תמונתו של השופט.

הלצה זו, שהיא דוגמה לבזיון בית-דין מן הסוג החמור ביותר, הופיעה השבוע בש בעון האנגלי של מפא"י. היא היתה טיפוסית לרוח שנשבה במסדרוני הממשלה המתמוטטת: מבוכה, הסתה, התקפות פראיות ובלתי-מחושבות לכל עבר.

הממשלה למי צלצל הטלפון

"זה גרוע מפשע. זו טפשות!" (הרוזן סאליארא, שר-החוץ שז 1915/1916)

כשם שעבירה גוררת עבירה, כן טפשות גוררת טפשות, שעות מעטות אחרי מתן פסק-דין קסטנר, עוד לפני שמישהו הספיק לקרוא את פסק-הדין, טילפן משה שרת למלא-מקום היועץ-המשפטי, יוסף קוקיה, דרש להגיש ערעור. קוקיה סרב, טען שאינו יכול לפעול בלי הוראות היועץ המשפטי, השוהה בחוץ-לארץ (ראה להלן) או שר המשפטים, שנמצא בנופש.

שרת לא נואש. בשעות הקטנות של הלילה הוציא את פנחס רוזן מן המיטה במלון מגידו החיפאי, נתן לו הוראה להגיש ערעור. פנחס רוזן, שגם הוא לא קרא את פסק-הדין, הסכים.

מקרה בן 27. איש לא האמין כי בכנסת הגועלת תזכה הפרשה להגבה רצינית. ההצבעות לסדרהיום נדחו על-ידי הנשיאות, בי-טענה העם-הארציית כי הענין הוא "סוב יר דיעה", היינו נתון ועומד לדיון משפטי. אולם סיעת מק"י, ואחריה סיעת חרות התחכמו: ברגע האחרון לפני סגירת ה' שער הגישו הצעה של אי-אמון בממשלה, הכריחו את הכנסת לדון בה מיד בהתאם לתקנון.

גם או לא היה קורה מאומה, אלמלא בא המקרה בדמותו של עורך-הדין אריה מרינסקי (27). עוזרו של שמואל תמיר. היה ב' יור מראש שאם תצביע הכנסת על הצעה משותפת של מק"י וחרות, יוכרחו הציונים הכלליים להצביע נגד. מרינסקי עורר בהיסח הדעת את תשומת-לב חרות לעובדה זו. ואז, באמצע הדיון, קם מנחם בגין, דרש במפתיע להצביע על הצעתו בנפרד. התוצאה היתה מועצת: הציונים-הכלליים נמנעו מן ההצבעה, גרמו למשבר שהוציאם מן הממשלה.

ענין שד מוזל. לציונים הכלליים היה זה מול בליישוער. מאז ראשית מערכת הבחירות הרגישו תועמלניהם שאין בניהם טענה מכרעה, שתעורר הן עמוק יותר בלב הקהל, בדומה לבחירות האחרונות, עת קם הציבור נגד משטר הצנע של דוב יוסף. מעשהו הפ' וזו של שרת נתן לצ"כ שלושה יתרונות חשובים:

- ניתנה להם האפשרות לצאת למערכת הבחירות כאופוזיציה, במקום שיצטרכו ל' הגן על הממשלה.
- ניתנה להם טענה מושכת.
- ענין קסטנר הפך גם באופן רשמי לנושא העיקרי של מערכת הבחירות.
- רק מיגבלה אחת חלה על הצ"כ: היה ברור שהם יצטרכו לשבת שוב בממשלה עם מפא"י, למחרת הבחירות. לכן השתדלו לא להרגיזה יתר על המידה.

פרשת קסטנר סכנה לחיים

לא הרחק מבנין הועד הפועל של ההסתדרות ("הקומלין"), ליד בית-מגורים רגיל, הסתובב צעיר, זרק מבטים חשדניים מסביבו. על המרפסת של אחת הדירות ישב צעיר שני, ניקה אקדח. היו אלה הבלשים שהופ

קדו כש-מריראש על ד"ר ישראל רודולף קסטנר, האיש שהפך ציר חיי המדינה.

לא היו אלה אמצעי זהירות סתם. היו שהעלו על הדעת, כי ניצולו השואה עלולים להפנות את זעמם אל האיש שהורשע על-ידי השופט. אחרים חששו לסכנה אחרת לגמרי: כי מישו מעונין למנוע בכל מחיר מאו הד"ר קסטנר את האפשרות שיפתח אי-פעם את פיו, יגלה את סודות לבו.

בין המחנות. כי מכל נפשות העלילה קסטנר עודו האיש היחיד שלא גילה את נסתריו לבו. בעדותו לא אמר, לדברי השופט ולדעת כל הנוכחים, את האמת. השופט פי רש זאת כסימן למצפנו הרע. אחרים סברו: שקסטנר פחד להשמין את משה שרת ו' מרעיו, מתוך חשש כי שרת יפקירו לגורלה והוא יימחץ בין שני המחנות היריבים. אותם אנשים סברו כי החפזון בהודעה על הגשת הערעור (ראה לעיל), לא בא אלא כדי להרגיע את קסטנר עצמו, למנוע את פתיחת פיו מ' תוך יאוש.

מצדיקי הערעור נאחזו בטענה כי "בדיני נפשות יש לתת לנאשם כל אפשרות למצוה את כל ערכאות המשפט". הם שכחו רק פרט קטן אחד: לא קסטנר הוא הנאשם במשפט גרינוולד, ושם פסק-דין של ערעור אכן יכול להסיר את הכתם שהוטל עליו. את זאת יכול לעשות רק פסק-דין במשפט שהנאשם בו הוא ישראל רודולף קסטנר עצמו.

שובתי-רעב דיון ומשפחתו הסעיף היחידי אושר

רמת גן

"אני אומין אתכם..."

על דשא העירייה, מול הכניסה הראשית, ישבה משפחה שלמה: זקן, זקנה, בנים ונכדים. כעל לראשם הכריז שלט: שובתי רעב.

היתה זו משפחת דיון, אשר בקשתה לקבלת רשיון לקולנוע נתקלה בס רובה המוחלט של מועצת עיריית רמת-גן. למחרת הופעת הכתבה בעולם הזה (924), ה' ייצבו בני משפחת דיון, הדיעו על הת' לטחם לשבות רעב עד אשר תדון המועצה שנית בבקשתם, לאור העובדות החדשות.

ראש העיר אברהם קריניצי ביקשם לדחות את שביחתם, הבטיח דיון מידי בבק' שה. הם סירבו. שלושה ימים נמשך הצום. ביום הרביעי התכנסה המועצה, לישיבה הסעיף היחידי על סדר היום: אי-שר בק' שת דיון. כעבור שעה יצאו חברי המועצה, מסרו לדיון את החלטתם: בקשתו אישרה. "אני אומין אתכם להצגת הבכורה" הבטיח בקול שמחה לכתב העולם הזה שהיה שם. אתם הוכחתם שגילוי האמת הנו הנשק היעיל ביותר במלחמה למען הצדק."

• בה פורסמו גילויים על קשריו של סגן ראש-העיר לשכטר, יונה איתן, עם בעלי קולנוע מסוים - קשרים שבגללם נדחתה בקשת משפחת דיון.

יתכן כי התוצאה העיקרית של משפט קסטנר תהיה חי סולו שד משה שרת כיריב יעיל לדוד בן גוריון. לדעת חברי מפא"י רבים, זחף בן-גוריון את שרת בכוננה תחילה להודותו יתרה עם קסטנר, מתוך חשבון כי שנייה זו תבייש את ריחו של שרת ברחוב. בן-גוריון עצמו כמעט ולא נפגע מכל הפרשה בדעת-הקהל, אף שלמעשה היה הוא אחראי לעמדת הסוכנות בימי השואה לא פחות משרת עצמו.

לא מן הנמנע כי מפא"י תבקש את אחד מעורכי-הדין שלה להתגייס זמנית לשרות הממשלה, לטפד בענין קסטנר. עד כמה שגועה, פנתה בינתיים לשלושה עורכי-דין מפא"י: חשובים, הציבה להם את הסיפול תמורת שכר-סרחה של רבבות ל"י. השלושה: יעקב טלמון החיפאי, יעקב שמשון שפירא מסיעת מפא"י בכנסת, מיכאל כספי התל-אביבי. לפחות אחד מן השלושה כבר סירב.

מפלגה מסויימת תנסה לפרסם לפני הבחירות, רשימה של אנשי ציבור אשר ניסו ב' 1942 להמלט מהארץ. טעה שהגרמנים שהגיעו עד אל עלמין, איימו להגיע לגבולות הארץ, ניסו אותם האישים להצטרף לצבאו של אנדרס, לעזוב יחד עימו את המזרח התיכון.

חיכוכים חריפים יתעוררו במספר מערכות עתונים מפ' לגתיים לקראת הבחירות. חומר סודי על דיונים מפלגתיים פנימיים, שנמסר לכתבי אחד העתונים הללו, הגיע ישר למערכת העתון המתנגד.

צפה להמוזה ציבורית נוספת, הפעם מסביב לקרב על לטרון. אחרי שמתנגדיו של בן-גוריון הטילו עליו בעבר את האחריות לקרב בישי-המזל ורוב הקרבנות, מתכוון עתה ההיסטוריון הצבאי ישראל בר לפרסם חוברת שתביא את הצד של ב' ג'י. ברור מראש כי כמה מאלופי המלחמה וביניהם יגאל ידין, יערערו על תיאור זה.

סיכויי הציונות להשפיע ב' שנה הבאה על מערכת הבחירות לנשיאות האמריקאית, התמעטו. עתה כמעט בטוח כי היריבים יהיו שוב שני המועמדים של הפעם האחרונה - דווייט אייזנהאואר בשם הרפובליקאים וטדלי סטיבנסון בשם ה' דמוקרטים. במקרה זה, נצחונו של אייזנהאואר כמעט אינו מוטל בספק.

מצרים תעמוד בקרוב מול חזית שנייה שתפיה את דעתה מרצונת עזה, כאשר ראש ממשלת סודאן יסלק ממשלתו את כל השרים הבעד-מצריים. ראש-הממשלה, איסמעל אל-אזהרי, שנעזר לשלטון על-ידי המצ' רים, נוטה יותר ויותר להשתחרר מ' אפוסטרופות זו. מצרים מביטה על הת' פתחות זו בדאגה, חוששת שביטול תוכי ניתיה לאיחוד עם סודאן ימנע-את הש' תלטותה על מקורות הנילוס. הסודאנים הודיעו, בינתיים, כי יש להם תוכניות פיתוח משלהם לשימוש מי הנילוס ב' כמיות גדולות יותר.

משבר השלטון בסוריה יחריף בשבועות הקרובים. בעוד נשיא סוריה האשם אל-אתאסי ידוע כתומך בציר התורכי-יראקי, מתנגד ראש ממשלתו סברי אל-עסלי לברית זו, מצדו במדיניות הנייטרליות של מצרים. כדי להתגבר על הנשיא, מוכנה הממשלה לנקוט בצעדים מרחיקי לכת ביותר, בין השאר: ביקור שר החוץ הסורי, כאלו אל-עזם, את הרוזן המוחז אדיב אל-שיסקלי בפאריס.

צפה להתקפה של הצנזורה הישראלית על מחזות וסרטים חדשים שיוכחו לביקורתה. למרות ההתמרמרות החריפה שעורר תקנון הצנזורה החדש בציבור הישראלי, מתכוונת הצנזורה להקפיד על ביצועו. מועמדי דים ראשונים לקיצוץ ואיסור: סרטים ומחזות הודים בנושאים פוליטיים או שמביאים לפני הצופים מעשי-אלמות.

להקה תיאטרלית חדשה של צעירים תחד בפעילותה עוד בקיץ זה. הלהקה שתנצל את תקופת פגרת-הקיץ של הלהקות הוותיקות, תיערך באחד האולמות שלהן. שני המחזות אותם תציג הלהקה לסירוגין: קומדיה אנגלית, ודרמה של סארטראן.

אותו זמן, תצא לסיבוב במשקי ההתיישבות ובמושבי העוזים להקה המורכבת מצעירי התיאטרון הקאמרי. הלהקה שתופיע שלא במסגרת הקאמרי, בעיקר בערבי-שבתות, תעלה מערכונים משל המחזאי האירי ש'ו אוקסי, מולייר ומחזאי ישראלי צעיר.

שורה של סרטים אוסטרלים ישנים יועדו בעונה הבאה של בדי בתי הקולנוע המקומיים. לאחר שבידית החרם על הצגת סרטים דוברי גרמנית עם הצגתו בארץ של הסרט האוסטרלי המשפט, יצלו מספר מפיצים תקדים זה, יוציאו ממחסניהם העתקות של סרטים אוסטרלים ישנים.